

ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖНОГО СУДУ при ТПП УКРАЇНИ у 2016 році

У 2016 році, крім основної юрисдикційної діяльності щодо розгляду зовнішньоекономічних спорів, у Міжнародному комерційному арбітражному суді при ТПП України (надалі – МКАС при ТПП України) було здійснено ряд заходів щодо вдосконалення організації арбітражного процесу, створення більш комфортних умов для арбітрів та учасників арбітражних розглядів: зміцнена матеріально-технічна база (три зали засідань обладнані технічними засобами, що дозволяють проводити засідання в режимі онлайн, та аудіозапис, створена кімната переговорів та значно розширене приміщення для архіву), була продовжена робота з підготовки нової редакції Регламентів МКАС та МАК при ТПП України і Положень про арбітражні збори та витрати.

18 листопада 2016 року були проведені Загальні збори арбітрів МКАС та МАК (Морської арбітражної комісії) при ТПП України, в яких взяли участь понад 50 арбітрів, як іноземних (з Фінляндії, Польщі та Молдови), так й українських (з Києва, Харкова, Одеси та Хмельницького). Одним з ключових питань порядку денного було обговорення проектів нових Регламентів МКАС та МАК при ТПП України, фінальні версії яких після обговорення всіх пропозицій, поданих арбітрами, будуть винесені на затвердження Президіями МКАС та МАК при ТПП України. Головою МКАС та МАК було анонсовано проведення, в рамках святкування 25-річчя МКАС при ТПП України у 2017 році, Арбітражних читань імені академіка І.Г. Побірченка, підготовку видання рішень МКАС за 2011-2016 роки, збірки статей арбітрів, спеціального випуску журналу «Право України» та ряду інших заходів для арбітражної та бізнес спільноти.

У зв'язку із збільшенням протягом останніх років кількості справ, що надходять на розгляд МКАС при ТПП України, та необхідністю подальшого підвищення конкурентоспроможності МКАС при ТПП України, Рішенням Президії Торгово-промислової палати України від 16 березня 2016 року був доповнений Рекомендаційний список арбітрів МКАС при ТПП України 35 новими арбітрами з України та ряду зарубіжних країн: Австрії, Білорусі, Бельгії, Болгарії, Великобританії, Естонії, Індії, Ірану, Канади, Латвії, Литви, Норвегії, Російської Федерації, Румунії, Франції. Зараз у Рекомендаційному списку 112 арбітрів, з яких 50% - іноземні спеціалісти.

У 2016 році МКАС при ТПП України продовжив роботу щодо популяризації своєї діяльності як в Україні, так і за кордоном, узагальненню новел у світовій арбітражній практиці.

22 квітня 2016 року делегація МКАС та МАК при ТПП України у складі Голови МКАС та МАК при ТПП України М.Ф. Селівона, арбітра МКАС при

ТПП України А.В. Климчука та заступника відповідального секретаря МАК при ТПП України Д.О. Денисової взяла участь у міжнародній науково-практичній конференції «Арбітраж та медіація – загальноновизнані чи елітні інститути?» у м. Новий Томишль, Польща.

Крім того, делегація МКАС при ТПП України у складі Голови МКАС при ТПП України М.Ф. Селівона та радника Голови МКАС при ТПП України О.М. Костишиної взяла участь у роботі 49-ї сесії Комісії ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ), яка відбулася у м. Нью-Йорку, США, 27 червня – 15 липня 2016 року.

На сесії ЮНСІТРАЛ були прийняті Коментарі ЮНСІТРАЛ щодо організації арбітражного розгляду, в розробці яких брали участь і представники МКАС при ТПП України. Цей ключовий для міжнародного арбітражу документ відображає всі нові тенденції в існуючій арбітражній практиці, а також містить практичні рекомендації, які будуть корисні не тільки для арбітражів ad hoc, але і для постійно діючих арбітражних інститутів, учасників арбітражних розглядів, юристів-практиків та представників наукової спільноти.

Головою МКАС при ТПП України М.Ф. Селівонем були проведені робочі зустрічі із Секретарем Комісії ЮНСІТРАЛ паном Сорелем, делегатами та представниками арбітражних установ Китаю, Туреччини, Російської Федерації та Швейцарії. Зокрема, з паном Сорелем була досягнута попередня домовленість про участь представників ЮНСІТРАЛ у міжнародній конференції з розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України, яка в найближчій перспективі буде організована ТПП України.

Крім того, Голова МКАС при ТПП України Селівон М.Ф. взяв участь в роботі Другого національного експортного форуму з підтримки експорту, який проводився у Торгово-промисловій палаті України 27-28 квітня 2016 року, та виступив на ньому з доповіддю на тему: «Арбітраж – ефективний спосіб захисту порушеного права у зовнішньоекономічних відносинах».

Також Голова МКАС при ТПП України Селівон М.Ф. прийняв участь у IV Міжнародному судово-правовому форумі: «Судова реформа: стан та напрями розвитку» (17-18 березня 2016 року, м. Київ), виступив із доповіддю на тему: «Розвиток міжнародного комерційного арбітражу як необхідна складова успішності судової реформи».

2 червня 2016 року голова МКАС при ТПП України Селівон М.Ф. взяв участь у науково-практичній конференції «Судовий захист прав та інтересів учасників економічних відносин в Україні: теорія, судова практика та напрями вдосконалення», яка була проведена Вищим господарським судом України у м. Києві.

23 вересня 2016 року заступник Голови МКАС та МАК при ТПП України Захарченко Т.Г. взяла участь у Форумі із вирішення спорів у

країнах Східної Європи, який відбувся у м. Мінську, Республіка Білорусь. Вона взяла участь у пленарному засіданні «Сучасні третейські суди: пацієнт скоріше живий, ніж мертвий».

3 листопада 2016 року Голова МКАС при ТПП України Селівон М.Ф. взяв участь у щорічній міжнародній конференції «Kiev Arbitration Days 2016: мислити глобально», а 24-25 листопада 2016 року – у міжнародній конференції «Судова правотворчість у механізмі забезпечення принципу верховенства права в умовах реформування правосуддя».

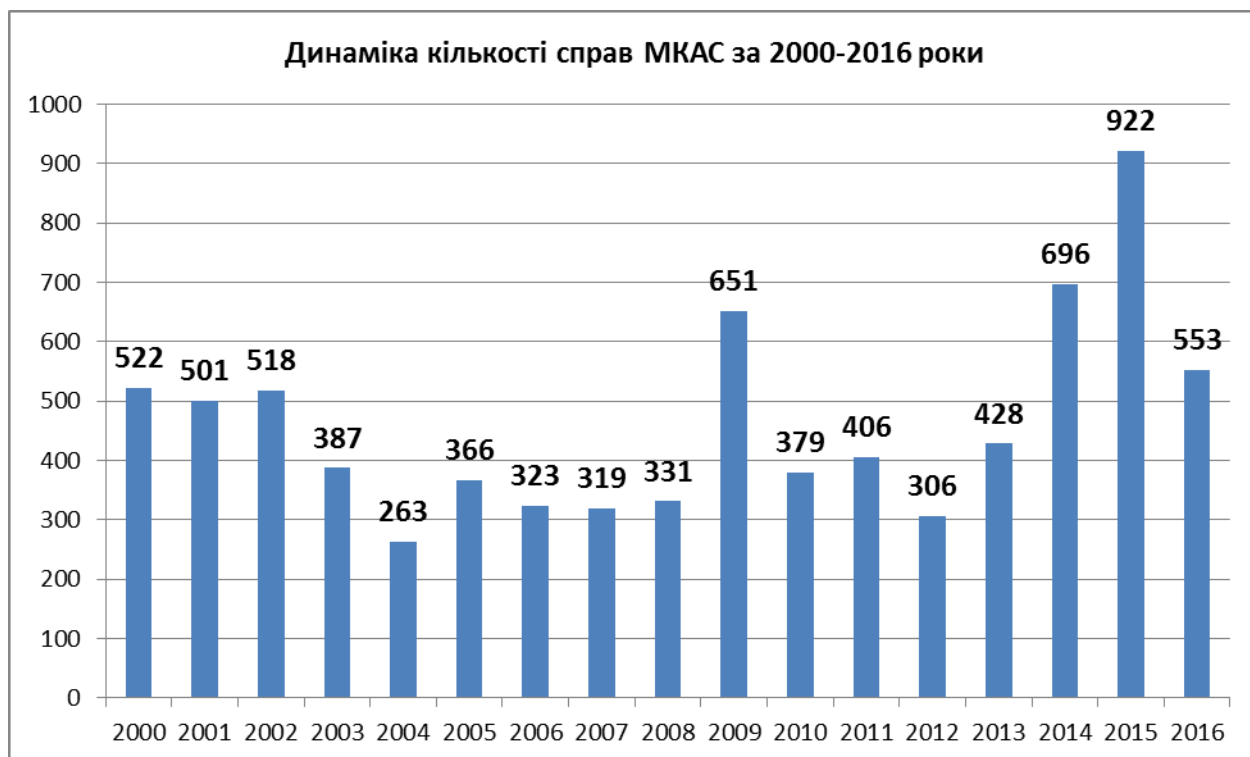
Головою МКАС при ТПП України Селівон М.Ф. було підготовлено експертний висновок Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя на законопроект № 4351 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань судового контролю та підтримки міжнародного комерційного арбітражу». За дорученням Координатора Ради з питань судової реформи при Президенті України Філатова О.В. підготовлені експертні висновки та пропозиції щодо вдосконалення регламентації взаємодії державних судів з міжнародним комерційним арбітражем та третейськими судами до проектів Цивільного процесуального та Господарського процесуального кодексів України, що розробляються. Для Конституційного Суду України було підготовлено висновок на конституційне звернення ТОВ «Торговий дім «Арматура України» про офіційне тлумачення пункту 5 частини першої статті 80 Господарського процесуального кодексу України.

Крім того, у періодичних виданнях постійно друкуються матеріали про діяльність МКАС при ТПП України, освітлюються найбільш складні питання арбітражної практики. Зокрема, у журналі «Право України» (№ 7, 2016 р.) була опублікована стаття Голови МКАС при ТПП України Селівона М.Ф. «Розвиток міжнародного комерційного арбітражу як необхідна складова успішності судової реформи в Україні», а у газеті «Юридична практика» (№ 15, 12 квітня 2016 р.) – стаття Селівона М.Ф. «Некоректне проведення» та його інтерв'ю щодо діяльності міжнародного комерційного арбітражу в Україні (№ 43, 25 жовтня 2016 р.).

§ 1. Кількість справ, прийнятих до провадження у МКАС при ТПП України у 2016 році

За період з 1 січня по 31 грудня 2016 року до провадження у МКАС при ТПП України було прийнято 553 справи.

Динаміка кількості справ, прийнятих до провадження у МКАС при ТПП України з 2000 по 2016 роки, виглядає наступним чином:

§ 2. Розгляд справ у 2016 році

У 2016 році МКАС при ТПП України розглянув та виніс рішення по 472 справах, з яких 339 справ (72%) були розглянуті одноособовим складом Арбітражного суду та 133 справи (28%) – колегіальним.

При цьому по 385 справах позов було задоволено повністю, по 51 справі – частково і по 8 справах у задоволенні позову було відмовлено. По 25 справах в частині стягнення боргу провадження по справі було припинено (у зв'язку з добровільною сплатою відповідачем заборгованості після звернення позивача до МКАС при ТПП України з позовом). По трьох справах були винесені рішення на погоджених сторонами умовах (у зв'язку із укладенням сторонами мирової угоди).

По 11 справах провадження по справі було припинено постановами складу Арбітражного суду (у зв'язку з відмовою позивача від позовних вимог).

Із загальної кількості розглянутих справ (472 справи) арбітражний розгляд по 64 справах проводився українською мовою, по 3 справах – англійською мовою, по 2 справах – англійською та російською мовами, по 1 справі – українською та російською мовами, а по решті – російською мовою.

У 2016 році у розгляді справ МКАС при ТПП України неодноразово брали участь іноземні арбітри – з Казахстану, Молдови, Росії, США, Фінляндії.

§ 3. Географія сторін

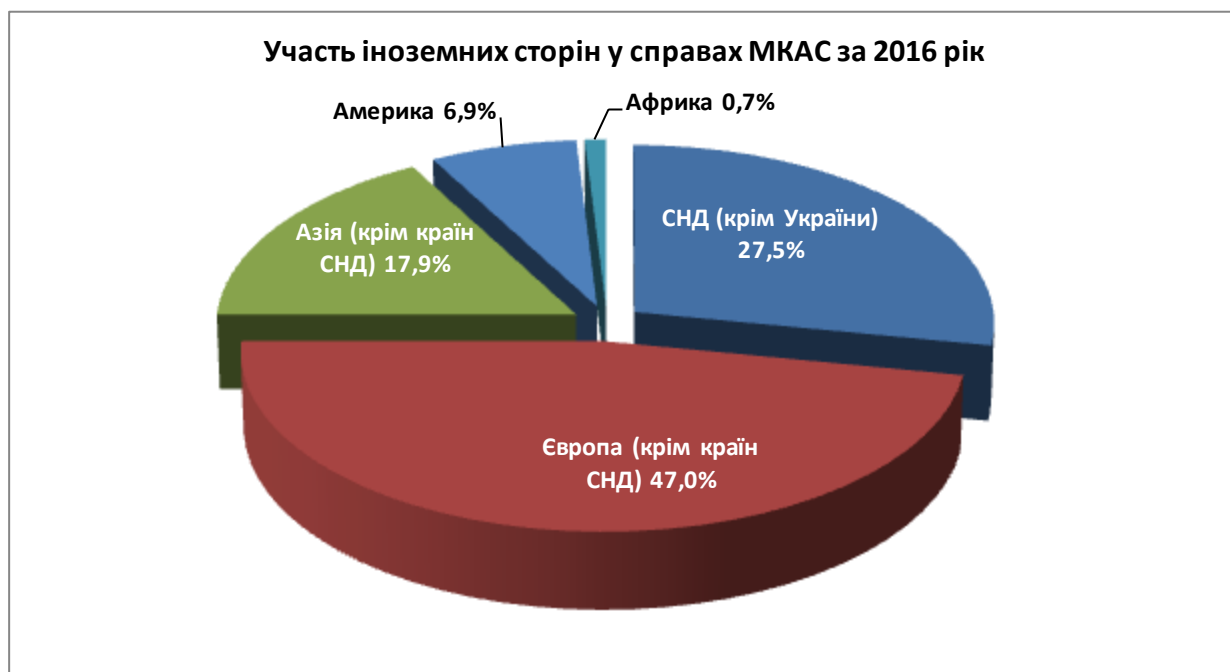
Сторони по справах, прийнятих до провадження у МКАС при ТПП України у 2016 році (553 справи), були з 57 країн, у тому числі з 46 країн далекого зарубіжжя, 10 країн СНД та України.

З далекого зарубіжжя брали участь сторони з наступних країн:

Швейцарія – 71 справа, Великобританія – 48 справ, ОАЕ – 41 справа, Чехія - 34 справи, Німеччина – 31 справа, Кіпр і Польща – по 29 справ з кожної країни, Британські Віргінські Острови – 24 справи, Естонія – 13 справ, Китай – 10 справ, США – 8 справ, Італія, Литва та Туреччина – по 6 справ з кожної країни, Грузія – 5 справ, Ірландія – 3 справи, Індія, Іспанія, Латвія, Македонія, Панама, Сейшельські Острови, Словаччина, Франція – по 2 справи з кожної країни, Австрія, Бельгія, Бразилія, Гватемала, Греція, Єгипет, Ізраїль, Канада, Колумбія, Лівія, Ліхтенштейн, Монголія, Пакистан, Румунія, Саудівська Аравія, Сенегал, Сербія, Сінгапур, Співдружність Домінікана, Угорщина, Фінляндія, Швеція – по 1 справі з кожної країни.

Із держав СНД брали участь сторони з:

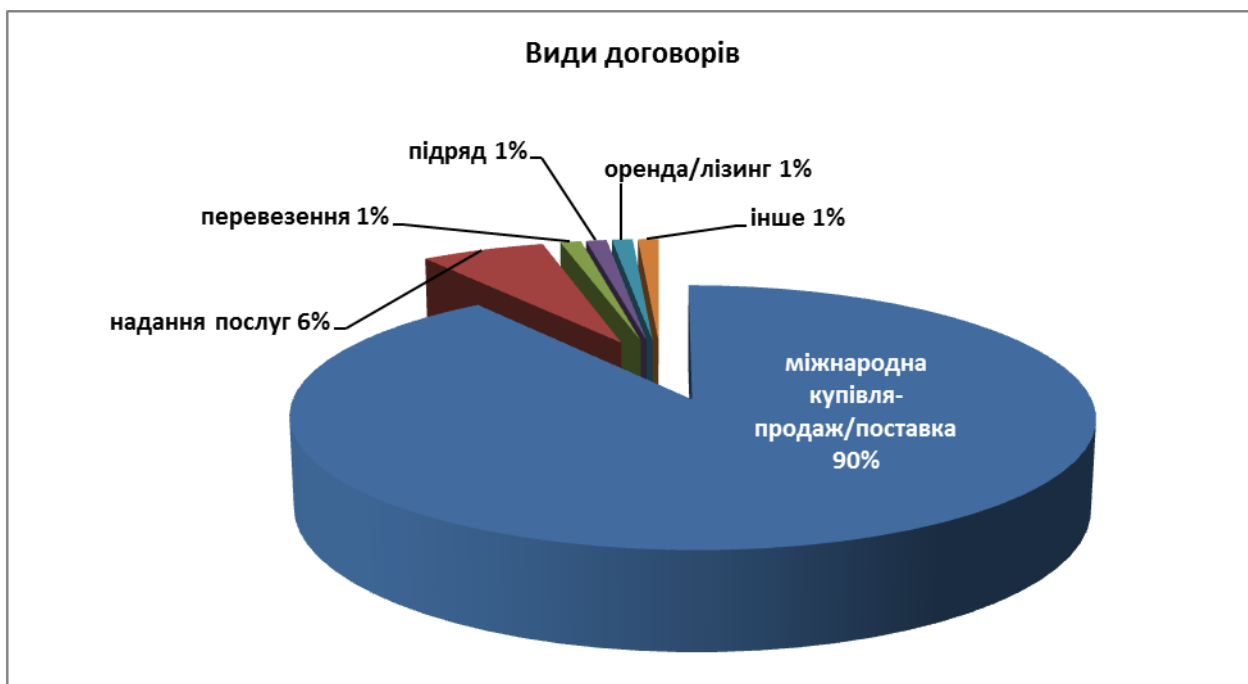
Російської Федерації – 71 справа, Білорусі – 34 справи, Казахстану – 21 справа, Туркменістану – 8 справ, Молдови – 6 справ, Азербайджану та Узбекистану – по 4 справи з кожної країни, Вірменії – 2 справи, Киргизії та Таджикистану – по 1 справі з кожної країни.

§ 4. Види спірних договорів

Більшість справ, розглянутих МКАС при ТПП України у 2016 році, як і у попередні роки, пов'язані із договорами поставки та міжнародної купівлі-продажу товарів та стосуються порушень контрактних зобов'язань з оплати або поставки товарів. Значна кількість спорів пов'язана із якістю поставленого товару, з наданням послуг, у тому числі банківських. Менше спорів, пов'язаних з підрядом, порукою, орендою, перевезеннями.

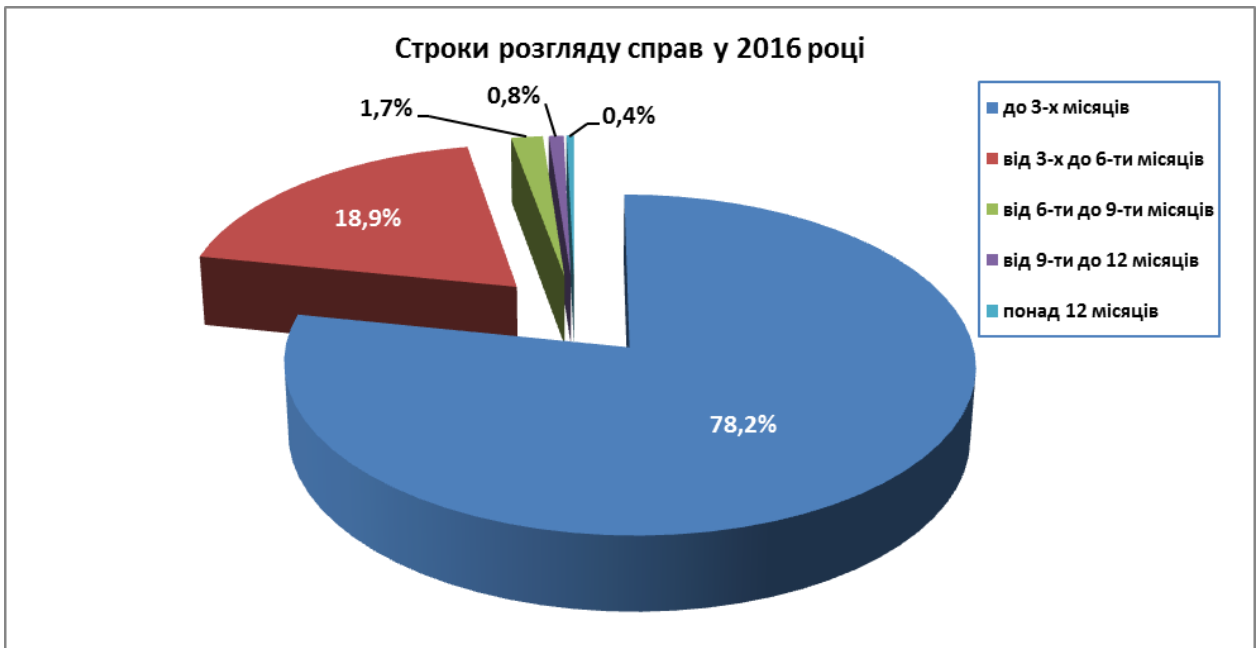
Із загальної кількості справ, розглянутих МКАС при ТПП України у 2016 році (472 справи), переважна більшість справ - 426 справ (тобто 90%) було пов'язано з договорами міжнародної купівлі-продажу/поставки товарів, 27 справ – з договорами про надання послуг, 5 справ – з договорами підряду, 3 справи – з договорами оренди/лізингу, 3 справи – з договорами перевезення, 2 справи – з договорами поруки, по одній справі – з договорами комісії, зберігання, кредитним договором, договором управління майном та ін.

§ 5. Строки арбітражного розгляду справ

У 2016 році МКАС при ТПП України розглянув та виніс рішення по 472 справах. Строки розгляду зазначених справ (від прийняття справи до провадження і до винесення рішення по справі) склали:

- до 3 місяців – 368 справ;
- від 3 до 6 місяців – 89 справ;
- від 6 до 9 місяців – 9 справ;
- від 9 до 12 місяців – 4 справи;
- понад 12 місяців – 2 справи.

ДІЯЛЬНІСТЬ МОРСЬКОЇ АРБІТРАЖНОЇ КОМІСІЇ при ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВІЙ ПАЛАТІ УКРАЇНИ у 2016 році

У 2016 році у провадженні Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України перебувало 12 справ, з яких розглянуто 8 справ, припинено постановою Голови МАК при ТПП України 1 справу, 3 справи призначені до розгляду.

Іноземні відповідачі по справах, які надійшли у 2016 році: з Бельгії – по 3 справах, з Кіпру – по 3 справах, з КНР – по 2 справах, з Російської Федерації, Панами та Данії – по одній справі з кожної країни.

Одна справа – відповідач резидент.

З 12 справ, прийнятих до провадження у МАК при ТПП України у 2016 році, ціна позову по 3 справах – до 10 000 доларів США, по 4 справах – від 10 001 до 50 000 доларів США, по 5 справах – від 100 001 доларів США до 200 000 доларів США.

Позови, які надійшли до Морської арбітражної комісії у 2016 році, випливають з відносин по:

- фрахтуванню – 5 справ;
- ремонту судна – 5 справ;
- послугам – 2 справи.

Голова МКАС та МАК
при ТПП України

М.Ф. Селівон

28 лютого 2017 року